

Reikalinga informacija

Tur būt retai pasitaiko tokia savaitė, kad Lietuvių Namų raštinėje kas nors nepasiteirautų apie D. Britanijos lietuvių. Žurnalistas, studentai, keliautojai, kartais net valdžios įstaigos nori žinoti, kiek krašte lietuvių, kada jie atsirado, kaip pasiskirstę atskiruose rajonuose ar miestuose? Mūsų kaimynų ar anglų spaudos bendradarbiai, norėdami patirti apie lietuvių kultūrinę, socialinę, o kartais ir politinę veiklą, teiraujasi apie mūsų periodinę spaudą, knygas, organizacijas, klubus, parapijas, studijuojantį jaunimą, santykius su kitomis tautybėmis bei jų organizacijomis ir kt.

Kaip būtų gera, jei turėdami po ranka medžiagą, kuria pasinaudodami, galėtume į visus tuos klausimus atsakyti. Būtų puiku, kad visa ta medžiaga būtų sutelkta į vieną leidinį ir išleista lietuvių ir anglų kalbomis. Dar geriau — jei ir trečioji — kokių kalbų prisidėtų. O geriausia būtų tada, jei turėtume informacinį leidinį svetimomis kalbomis ne tik apie Britaniją, bet apie visos Vakarų Europos lietuvių.

Tiesa, kai kas pasakys, kad šiuo metu jau ruošiamas spaudai stambus leidinys apie Britanijos lietuvių. Tai yra tiesa. Bet ne apie tokį leidinį šioje vietoje kalbama. Anas leidinys apims tik vienos (teigul ir pačios stambiausios) organizacijos DBLS istoriją. Jo tikslas bus ne teikti greitą informaciją, o pavaizduoti tos organizacijos plėtimą ir šakotą veiklą.

Bandymus šioje srityje jau bandė daryti lietuviškojo jaunimo Penktadienio klubas. Norėdami užkūsti esančią spragą ir padėti Londono gausiai besilankantiems tautiečiams, jis išleido rotatorinį leidinį „Lietuvių Londonas“. Pradžią padarė, tačiau ir už tai. Bet to neužtenka. Anas leidinys apima tik Londoną, ir liečia daugiausia tik keliautojams įdomius klausimus. Jo ir forma labai nepatogi. Mums reikia pilnesnio, išsamesnio, tinkamai atspausdinto informacinio leidinio.

Keista, bet tokio leidinio ne tik mes vieni pasigendame. Kartą užėjęs vienas lenkų žurnalistas primygtinai reikalavo žinių apie Britanijos lietuvių ir jų veiklą. Jis turėjo susirašęs visą eilę klausimų, kurių atsakymus norėjo paskelbti savo laikraštyje. Jo buvo paprašyta tokių pat žinių apie Britanijoje gyvenančius lenkus. Žurnalistas nustebejęs pareiškė, kad reikėtų labai daug laiko tokias žinias surinkti. Ne turti tokio informacinio leidinio ir abu mūsų Baltijos kaimynai. Tur būt neturi ir kitos Britanijos etninės grupės sudarančios tautybės.

Kas tokį leidinį galėtų paruošti? Iniciatybos, be abejo, turėtų imtis Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjunga. Ji turėtų ir išsamią pasirūpinti. (Žinoma, šio darbo galėtų imtis ir bet kuri kita organizacija). Galimųjų šį darbą atlikti klausimas yra žymiai lengvesnis, negu buvo, sakysim, prieš dešimt metų. Kasmet pensijon išėmą po keletą netgi su aukštojo mokslo žmonių, kurie būtų visiškai pajėgūs tokį darbą atlikti. Turėdami pakankamai laiko ir DBLS paramą bei pritarimą, jie galėtų surinkti visas reikalingas žinias, sugrupuoti ir atiduoti spaudai. Tai būtų ne tik puikus laisvalaikio išnaudojimas, bet taip pat atliktas naudingas darbas, už kurį visi būtų dėkingi.

Tikėsimės, kad atsirast savanorių, ir gal jau ateinančiais vasarai turėsime mums taip reikalingą informacinį vadovą.

J. Vikis

BBC IR PORTUGALŲ ŽINIŲ TARNYBA

Industrijos tribunolas Londone nagrinėja buvusio BBC portugalų skyriaus tarnautojo Antonio Cartaxo bylą. Jis buvo atleistas iš darbo po to, kai parlamente atsirado nusiskundimų dėl BBC portugalų žinių žinių, kurias A. Cartaxo paruošdavo ir skaitydavo, objektyvumo. Esą, jis tas žinias netiksliai išversdavo ir savarakiškai komentavo, sudarydamas išpuolį, kad BBC palaiko komunistų pusę. Tokia subjektivi A. Cartaxo veikla prasidėjusi po 1974 m. Portugalijos perversmo. BBC palaiko komunistų pusę. Tokia subunole pareiškė: „Dėl šitokio elgesio susidaro pavojus BBC korporacijai. Klausytojai gali pradėti abejoti BBC objektyvumu bei patikimumu, kas sudaro BBC užsienio tarnybos pagrindą ir gerą vardą.“

ALBERTA VAINORIŲ.

Jo sesutė Lietuvoje mirus, nuoširdžiai užjaudimame Nottinghamo Lietuvių Klubas

SAŽINĖS KALINIŲ METAI

AMNESTY INTERNATIONAL gruodžio 10 d. iškilmingai paskelbė 1977-uosius metus Sažinės Kalinių metais. Per tuos metus organizacija tikisi surinkti 2 milijonus parašų po peticija, reikalaujančia tuoj išlaisvinti visus žmones, įkalintus dėl sažinės laisvės.

Pirmąją tų metų paskelbimo dieną Amnesty International išspausdino „Times“ dienraštyje tokią deklaraciją:

„1977-ųjų metų paskelbimo sažinės kalinių metais proga, mes, žemiau pasirašiusieji, giliai paveldži nuolatinio žmogaus teisių ir laisvės pagrindų pažeidimo visose pasaulio dalyse, protestuojame prieš politinį persekiojimą, kankinimus ir žudymus, naudojamus kaip valdymo metodus.“

Remdami Amnesty International darbą, mes kreipiamės į visas vyriausybes, prašydami, kad būtų įgyvendinta Visuotinė Žmogaus Teisių Deklaracija ir paleisti visi įkalintieji dėl sažinės laisvės.

Deklaraciją pasirašė apie 1.200 įvairiausių profesijų ir luomų žmonių. (Plačiau apie Sažinės kalinių metus bus rašoma Naujųjų metų pradžioje).

SLAPTIEJI RELIGIJOS ĮSTATYMAI

Į Vakarus pateko vienas egzempliorius knygos „Religijos kulto įstatymai“. Tai esąs rinkinys slaptų Sov. Sąjungos įstatymų, liečiančių religinių reikalų tvarkymą. Vienokių ar kitokių būdu tie įstatymai paliečia apie trečdalią Sov. Sąjungos gyventojų.

Žinias apie šią slaptai atkeltą knygą paskelbė Kestono kolegijos leidžiamas žurnalas „Religion in Communist Lands“. Kokių kelių knygą pateko į Vakarus, neskelbiama. Tačiau pabrėžiama, kad ji labai palengvins vakariečiams pažinti tikrąją religinę padėtį Sov. Sąjungoje.

Žurnale sakoma, kad 1971 metais buvo išleista tos knygos 21.000 numeruotų egzempliorių (į Britaniją atsiųstojo egzemplioriaus numeris ištrintas).

Spėjama, kad knygoje yra visi religijai liečiantys įstatymai ir potvarkiai, kurių apie 80% viešai neskelbiama. Turint šią knygą, bus žymiai lengviau suprasti religijos politiką Sov. Sąjungoje. Iš jos galima matyti, su kokiais sunkumais susiduria tikintieji ir jų vadai, kai reikia prisitaikyti prie įstatymų, kurie viešai neskelbiama.

Iš knygos aiškėja, kodėl persekiojami tikintieji, jeigu jie pagal veikiančius įstatymus niekuo nėra prasikaltę. Pvz. 1962 m. buvo išleistas slaptas įstatymas, draudžiantis susirinkimus privatiuose namuose. Gyventojai to nežinojo, bet buvo už tai persekiojami.

Knygos atsiradimas Vakaruose labai daug padės suprasti tikrąją religijos padėtį Sov. Sąjungoje. Ji žymiai palengvins darbą toms organizacijoms, kurios nuolat kreipiasi į Sov. Sąjungos vyriausybę ir jos užsienio ambasadas, prašydamas vykdyti

konstitucija garantuotus sažinės laisvės įstatymus.

SLAPTOJI ARMIJA

Dienraštis „Guardian“ (gruodžio 2 d.) pateikia šiek tiek daugiau smulkmenų apie buvusį CIA planą paruošti Rytų Europos egzilus kariškomis operacijoms. Žurnalistas J. Steele cituoja buvusio CIA kontražvalgybos viršininko James Angletono pareiškimus.

„Jis sako, kad šimtai vengrų, lenkų, rumunų ir čekų buvo slapta apmokomi V. Vokietijoje. Jie buvo savanoriai, įsigiję patyrimo rezistenciniame judėjime Antrojo pasaulio karo metu.“

Toliau sakoma, kad pradedant 1950-aisiais metais CIA, kartu su kitų kraštų (įskaitant Britaniją) žvalgybomis, kariškai rūmėsi prieškomunistinį judėjimą Albanijoje, Lenkijoje, Ukrainoje ir Baltijos valstybėse.

Kariškas paruošimas buvęs paspartintas, kai buvo slapta gautas Chruščiovo kalbos tekstas apie Stalino nuvertinimą XX partijos kongrese. Buvę tikima, kad toji kalba iššauks Rytų Europoje sukilimus, o Vakaruose paruošti daliniai ateis į pagalbą. Radijas Free Europe drąsines Rytų Europos gyventojus, pažadant pagalbą.

Tačiau CIA planas nepasisekė, o vėliau jis buvo JAV vyriausybės visiškai atmetas. Pagrindinė nepasisekimo priežastis buvo per ankstybas Chruščiovo kalbos teksto paskelbimas. Palaukusi net 9 mėnesius, JAV vyriausybė atidavė spaudai Chruščiovo kalbos tekstą. Numatyti sukilimai 1956 m. Lenkijoje ir Vengrijoje prasidėjo, bet jie nesulaukė žadėtos pagalbos. Slaptoji armija dar nebuvo pakenamai paruošta.

Be to, Vengrijos sukilimo metu prasidėjo invazija, dėl kurios vakariečiai patys jo Sueso invazija, dėl kurios vakariečiai patys tarp savęs nebesitarė. Amerika, būdama įsivėlusį į Korėjos karą, neapėmė nei Sueso invazijos, nei Vengrijos sukilimo. Tokiu būdu CIA išpūstas Rytų Europos išlaisvinimo burbulas sprogo, kaštavęs ne tik milijonus dolerių, bet ir nemažą gyvybių.

RELIGINĖ KONFERENCIJA MASKVOJE

Soviet News (spalio 12 d.) praneša, kad 1977 m. birželio 6-10 dienomis Maskvoje įvyks tarptautinė religijos konferencija. Dalyvaus krikščionys, budistai, judaistai, musulmonai ir šintoistai. Iš viso bus apie 500 atstovų. Konferencijos pavadinimas į anglų kalbą taip išverstas — „Religious Figures for Lasting Peace, Disarmament and Just Relations between Nations“. Kitaip sakant, tai bus pastovios taikos ir nusiginklavimo konferencija. Parengiamojo komiteto pirmininkas yra rusų ortodoksų bažnyčios metropolitas Juvenalijus.

Septynios DIENOS

— Sovietai išbandė naujas raketas, kurios, iššautos iš povandeninių laivų, pasiekia taikinį už 5.600 mylių. Tai esąs dvigubai didesnis atstumas negu amerikiečių raketų.

— Rothmans cigarečių firma veda derybas su Sov. Sąjunga pastatyti anglišku cigarečių fabriką.

— Egipto karo ministras gen. Gamassy pareiškė, kad Sovietų kariškiams patarėms niekada nebebus leista sugrįžti į Egiptą.

— Turkijoje žemės drebėjimo aukų skaičius pasiekė 5.300. Tas skaičius vis didėja, nes daug žmonių miršta nuo bado ir šalčio.

— Giscard d'Estaing yra pirmas Prancūzijos prezidentas, apsilankęs Jugoslavijoje Titui perėmus valdžią prieš 32 metus. — Žydų imigracija į Izraelį sumažėjo nuo 55.800 1972 metais iki 15.000 šiemet. Pusė visų žydų imigrantų, atvykstančių į Europą iš Sov. Sąjungos, nebenori keliauti į Izraelį.

— Popiežius susitiko pirmą kartą marksisistą Romos burmistą C. G. Argan. — Argentinoje vyksta vidaus karas tarp vyriausybės ir sukilėlių, — pareiškė iš Buenos Aires atvykęs kun. Rice, kuris buvo kankinamas kalėjime.

— Rolls-Royce gavo iš Sovietų Sąjungos turbinų motorų užsakymą, kurio vertė siekia 100 milijonų svarų.

— Amerikoje traukiama teisman W. Churchillio dukte Sarah, pasilaikiusi 15.000 dolerių už knygą, kurios niekada neparašė.

— Norvegai skundžiasi, kad vėjo iš Anglijos atneštos sieros dujos, kalnų sniegą ir sunaikina upėtakius.

— Atsistatydino Lenkijos užs. reik. ministras S. Olszowski. Jo vietoje paskirtas E. Wojtaszek.

— Gruodžio 4 d. mirė žinomas britų kompozitorius Benjamin Britten (63 m.). — Šiukšlių surinkėjai Anglijoje (Londono rajone) uždirba £3.600 — 5.200 per metus.

— Britanija gauna įvairių pašalpų formoje iš E. Bendruomenės po £2.250.000 kasdien.

— Pagal Gallup apklausinėjimus mėgstamiausias vyras Britanijoje esąs dr. Kisingeris, ir mėgstamiausia moteris — Mrs. Thatcher.

— Anglija ir Sov. Sąjunga pasirašė gamtos apsaugos sutartį.

— Vengrijos komunistų vadas Kadar buvo sutiktas Austrijoje su iškilėmis, taikomomis prezidentų vizitams.

Soc. Internacionalo Kongresas

(Mūsų spec. korespondento)

Socialistų Internacionalo kongresas, posėdžiavęs lapkričio 26-28 d. d. Zenevoje, sutraukė į šį tarptautinių įstaigų miestą kelis šimtus delegatų ir beveik tiek pat spaudos atstovų. Naujieji tarptautinės darbo įstaigos (I. L. O.) rūmai, kur vyko kongreso posėdžiai, pamatė darbo žmonių atstovus iš viso pasaulio. Socialdemokratinė partijų delegatai atvyko iš visų kontinentų — nuo Europos iki Naujosios Zelandijos, ir nuo Kanados iki Venezuelos. Tarp delegatų matėsi respublikų prezidentai, ministrų pirmininkai, partijų lyderiai ir paprasti įvairių tautų darbo žmonių atstovai.

Po karo atgaivintas Socialistų Internacionalas yra nuolat auganti organizacija. 1952 metais jam priklausė 34 partijos, daugumoj europėjinės. Šiais metais, švenčiant 25 metų jubiliejų, Internacionalas turėjo 56 narius. Daugelis tų partijų yra valdžioje. Todėl kongrese dalyvavo tokios žinomos asmenybės kaip Vokietijos kancleris Helmut Schmidt, Austrijos kancleris B. Kreisky, Izraelio min. pirm. Y. Rabin, Maltos — D. Mintoff, Portugalijos — M. Soares, buv. D. Britanijos min. pirm. — H. Wilson, buv. Švedijos min. pirm. — O. Palme, Prancūzijos soc. partijos lyderis F. Mitterand, Vokietijos — Willy Brandt, Suomijos — K. Sorsa ir daug kitų. Rytų Europos egziliuotų soc. partijų delegacijoms vadovavo B. Kalnins (Latvija), V. Bernard (Čekoslovakija), J. Mikhelson (Estija), S. Tabakov (Bulgarija), A. Bolefoldi (Vengrija) ir dr. V. Bylaitis (Lietuva).

Kongreso dienotvarkėje buvo organizaciniai klausimai ir pranešimai bei diskusijos dėl naujosios pasaulinės ekonominės santvarkos, dėl Helsinkio deklaracijos, dėl žmogaus teisių pasaulyje ir dėl padėties trečiajame (besivystančiame) pasaulyje.

Kongresas priėmė naująją S. I. Statutą, dėl kurio per pastaruosius metus buvo daug ginčų. Rytų europiečius tas ginčas nemažai jaudino, nes Helsinkio dvasios nešamos, kai kurios partijos ketino sumažinti egziliuotųjų partijų teises Soc. Internacionale. Tačiau kongreso išvairėse apipūtė kiti vėjai, ir rezultatas buvo tas, kad naujame Statute Rytų Europos egziliuotoms socialistų partijoms paliktos tos pačios teisės, kokios buvo ligšiol.

Naujuoju Soc. Internacionalo pirmininku buvo vienbalsiai išrinktas Willy Brandt, kuris ta proga pasakė programinę kalbą. Daug metų praleidęs egziliuje ir nacių persekiojamas, naujasis pirmininkas pirmiausia prisiminė tuos, kurie dėl savo prisirišimo prie laisvės ir socializmo yra persekiojami bei kankinami daugelio kraštų kalėjimuose dar ir dabar. Jis sveikino tuos sąjūdžius, kurie šiuo metu kovą įveda dėl laisvės ir socialinio teisingumo įvairiose pasaulio dalyse. Pasakė, kad socialdemokratai gali daug kuo pasidžiaugti, daugelyje kraštų turėdami savo rankose valdžios vairo, jis pažymėjo, kad tik tikros taikos ofenzyva gali užtikrinti žmonių ateitį.

Ofenzyvos reikalingos ir kitose srityse, — sakė W. Brandt, — nepaskutinioje vietoje — žmogaus teisių ofenzyva. Socialdemokratai yra pasirodę bendradarbiauti, šio tikslo siekiant, su Bažnyčia, su profesionaliais sąjungomis ir spauda. Uždavins yra sunkus, todėl sąjungininkų niekad nebus per daug. Todėl Soc. Internacionalas šioje srityje bendradarbiaus su liberalų ir krikščionių demokratų partijomis.

Dėl W. Erando kalbos pasisakė visa eilė delegatų. Kalbėdamas Rytų Europos egziliuotųjų partijų vardu, S. Wąsik apgailestavo, kad programinė kalboje nebuvo paminėta Rytų Europa. Italijos s. d. p. delegatas P. Romita priminė Helsinkio išpareigojimus, kurių nevykdo Sov. Sąjunga. Jis taip pat pareiškė abejonių dėl Vak.

BIBLIJA DINGO IS LENTYNŲ

Žurnalas „New Society“ pravedė Labour partijos atstovų apklausinėjimą apie jų intelektualinį gyvenimą.

Apžvalgos pradžioje rašoma, kad prieš 70 metų naujai išrinkti Labour partijos nariai pasisakė, jog didžiausią įtaką jų gyvenime turėjusi bibliją. 1962 m. biblijos vietą buvo užėmęs Bernard Shaw, o šiais metais — Marksas. Tikslai 34 atstovai iš šimto pasisakė skaitant naujai išleidžiamas knygas. Kiti neturį laiko, arba knygos esančios „subjektyvios“.

Ketvirtadalis atsakiusių pripažįsta, kad religija jų gyvenime turėjusi įtakos. Septyniadalisim du procentai pasisakė esą „agonistai“, „ateistai“ arba „be religijos“. Likusieji keli procentai daugiausia prisipažino esą abejotą tikintieji.

Periodikoje pirmą vietą užima socialistų savaitraščiai. Iš kitų laikraščių minimi Sunday Times, Financial Times, Guardian, Observer.

„New Society“ kitą savaitę žada paskelbti konservatorių atstovų apklausinėjimo duomenis.

Europos komunistų partijų pasisakymų už demokratinę santvarką. Ar tai nėra tik taktinis ėjimas?

Daugiau dėl Helsinkio galutinio Akto buvo pasisakyta po pranešimo „Helsinkis — ir kas toliau?“ Pirmasis tuo klausimu kalbėjo Suomijos s. d. partijos lyderis Sorsa. Suomiai anksčiau buvo Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos dideli entuziastai. Todėl jų sostinėje 1975 metais konferencija ir įvyko. Dabar Sorsa turėjo nusiskųsti, kad per pusantūrą metų nepadaryta jokios pažangos susitarimus, įgyvendinant. Net kukliausios pažangos nepadaryta derybose dėl ginkluotų pajėgų sumažinimo Europoje. Ginklavimosi varžybos tęsiasi kaip ligšiol.

Vokietijos s. d. partijos delegatas E. Bahr pažymėjo, kad Amerikos išpareigojimas Europoj yra pagrindinė sąlyga santykių tarp Rytų ir Vakarų sušvelninimui. Viltys, dėtos į Helsinkio susitarimą, nepasitvirtino. Vokiečiai su skausmu širdyse turėjo sutikti su valstybės padalinimu, tikėdamiesi atoslūgio. Deja, to atoslūgio nėra, nes Helsinkio susitarimai nėra vykdomi. Atoslūgio nėra ir ideologinėje kovoje. Nereikia manyti, kad po Helsinkio komunistai nustojo būti socialdemokratijos priešinai. Krašto viduje komunistų partija yra socialdemokratų priešinai. Komunistinės valstybės yra mūsų varžovai. Ideologinė kova tęsiasi.

Pasisakius šiuo klausimu dar Izraelio, Šveicarijos ir Belgijos delegatams, žodis buvo duotas Rytų ir Vid. Europos Socialistų Unijos pirm. Bruno Kalninsui (Latvija), kuris padarė kelias kritiškas pastabas dėl Helsinkio pasirašyto Galutinio Akto. B. Kalninsas pažymėjo, kad Rusijos pavergtos tautos, jų tarpe baltai, turėjo šiek tiek vilties iš to susitarimo. Bet dabar pasirodė, kad tai būta iliuzijos. Sov. Sąjunga ir Rytų Europos kom. vyriausybės nevykdo susitarimų. Sov. Sąjunga neįsileidžia Vakaruose leidžiamos spaudos, kliudau klausyti radijo transliacijų, neleidžia gyventojams išvažiuoti, neleidžia susijungti šeimoms, padidino siuntiniam mums. Žmogaus teisių veikėjai Sov. Sąjungoje sodinami į kalėjimus. Po Helsinkio nebuvo jokių amnestijų nuteistiems už religinę ar sažinės laisvės veiklą. Laisvų valstybių socialdemokratai turi pasiruošti ateinančių metų Belgrado konferencijai, kad ten nebūtų tuščių kalbų.

[Britų Darbo partijos gen. sekretorius Ron Hayward taip pat labai kritiškai pasisakė dėl Sovietų politinės linijos po Helsinkio. Jis pažymėjo, kad sovietai veda veidmainišką politiką: kalba apie taiką ir tuo pat metu ginkluojasi. Sovietai galvoja, kad jie galės apgauti Vakarus. Helsinkio buvo sutarta, kad karinių pajėgų sumažinimui Vid. Europoje turės prasidėti derybos Vienoje. Dabar tos derybos tęsiasi be jokių rezultatų. Komunistai siūlo socialistams dialogus. Dialogų socialistai nebijo, ir todėl nuo jų neatsisako. Bet komunistai turi nustoti viena sakyti, o kita daryti.]

Reziumuodamas tas diskusijas, Austrijos soc. partijos gen. sekr. K. Czernetz pasakė, kad paskaliūs spaudoje Sov. Sąjungos pareiškimus, aiškiai pamatė, kad Helsinkio Aktas neturi jokios vertės. Mes, socialdemokratai, neturime leisti apgaudinėjimui. Turime įsisąmoninti, jog be Amerikos išpareigojimo negali būti jokio atoslūgio. Mes negalėsime įtikinti komunistų ideologinei taikai. Todėl ideologinė kova tęsis toliau. B. Kalninsas yra teisus, sakydamas, kad Sov. Sąjunga nevykdo išpareigojimų. R. Hayward teisingai nušvietė Sovietų veidmainystę. Tą turime drąsiai sakyti, nuvėykę į Rytus. Turime sakyti, kad didžiausias pavojus atoslūgiui yra ginklavimasis. Socialdemokratai turi pradėti žmogaus teisių ofenzyvą.

Jeigu gali būti bent kiek vilčių Rytų Europos tautų laisvei, tai pasaulinis demokratinių socialistų sąjūdis, kuriam priklauso ir Lietuvos socialdemokratai, per diskusijas Soc. Int. Kongrese tas viltis žymiai sustiprins.

EUROPOS LIETUVIS —

LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. Tel. 01-7272470 Registered as a newspaper at the Post Office.

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Aka. Bendrovė. Redakcija rankraščius taisy ir trumpina savo nuožiūra.

Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Prenumeratos kaina metams 8,50 sv.; pusel metų — 4,50 sv.; dolerio kraštuose — 19,50 dol. metams; Vokietijoje — DM 45.

Už laikraštį kieno nors spausdinamųjų klaidų turinį neliečiam, neliečiam, nesilima atsakomybės.

Vienoj skiltį įdėti skelbimo kaina 2,00 sv. už colį. Didesnį skelbimą atitinkamai brangiau.

Nauja svarbi knyga

Kaip praneša spauda, Lietuvoje ką tik išleista nauja ir gana svarbi knyga **Lietuvių kalbos rašyba ir skyryba**. Tai yra sudėtinis kelių autorių veikalas, bandas nustatyti lietuvių kalbos rašybos ir skyrybos pagrindus, kurie iki šiol labai įvairavo.

Neturint po ranka paties leidinio, čia nurodomi siūlomieji dabartinės rašybos pakeitimai, pasinaudojant spaudos recenzijomis.

Reikia iš karto pasakyti, kad visuomenė iš šio leidinio nespėtų radikalių rašybos bei skyrybos reformų.

Didžiausias rašybos pakeitimas šiame leidinyje — siūloma rašyti j p b p trijų žodžių (bjauros, pjauti, spjauti) šaknyse bei jų vediniuose. Čia rašyti j kalbininkai siūlo jau seniai (anksčiau taip ir buvo rašoma), nes šitaip tariama, galima sakyti, visoje Lietuvoje.

Žodžių junginiai bei samplaikos, sutrumpėjus bent vienam jų nuriui ir likus tik vienam kirčiui, tampa sudurtiniais žodžiais ir paprastai rašomi kartu, pvz.: **anąkart, anapus, anaiptol, kasdien, kažin, kažkada, kuomet, maždaug, mažne** ir kt. Vienodinant žodžių rašymą kartu ir skyrum, pagal šią taisyklę reikia rašyti kartu **turbūt, galbūt, ir kaipmat**, kuriuos anksčiau buvo įprasta rašyti skyriumi.

Rašyboje kuo mažiau išimčių, tuo lengviau jas išminti. Nebedarojama šiame leidinyje išimčių ir rašant veiksmažodžių būsimosio laiko formas su i, y, u, ū. Visos jos rašomos pagal būtojo laiko formą, pvz.: **siūti, siuvo, sius; vyti, vijo, vis** ir kt.

Leidžiamas laisvesnis žodžių kėlimas į kitą eilutę, pvz.: **gat-vė ir ga-tvė, pe-lė-da ir pel-ė-da**. Tai labai paranku spaus-

tuvėms. O žodžio perkėlimas vis tiek skiemens ribų nežymi.

Iš dviejų ar kelių žodžių susidedančių įstaigų bei organizacijų pavadinimų didžiąja raide rašoma tik pirmas žodis, o kiti žodžiai mažosiomis. Bet kai pavadinimas prasideda geografiniu vardu, didžiąja raide dar rašomas ir po jo einantis žodis. Pvz.: **Vilniaus Mokytojų namai**.

Lyginamieji posakiai, einantys sakinio dalimis, neskiriami (ėjau tabaluodamas

kojom lyg supančiotas gaidys), išskyrus atvejus, kai jie turi atliepiamuosius žodžius (Garsas aidėjo taip negarsiai, taip kimiai, lyg iš po žemės).

Vadinamasis išskirtines sakinio dalis būtina išskirti tais atvejais, kai neišskyrus jų kinta arba yra neiški sakinio prasmė. Pvz.: **Bet Joniukui, tuos žodžius girdint, juoktis visai nebuvo noro**. Plg.: **Bet, Joniukui tuos žodžius girdint, juoktis visai nebuvo noro**. Tokių atvejų nedaug. Visur kitur neišskyrus šių sakinio dalių, klaidos nebus.

Neišskiriami modalinę reikšmę turintys žodžiai: **veikiausiai, tikriausiai, paprastai, iš tiesų, iš tikrųjų, esą, apskritai, iš viso**, mat ir kt. Iki šiol čia buvo nemaža svyravimų.

Nekantriai lauksime, ką apie šią naująją knygą pasakys išvijoje esantieji kalbininkai.

„AUŠRA“

(Nr. 3)

LAISKAS KALINIAMS

Nijole, Liūda,

„Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikoje“ perskačiau, kad GULAGO Archipelago gavo dar vieną Lietuvos laisvės kovą auką. — Tave, Nijole. Rašau ir Tavo, Liūda, malonės prašymą Leonidui Brežnevui.

Rašau ir Jūsų kalininio vietos adresus, kurių baisenybės slepia užšifruotas skaitlinės „385/10“ bei „385/34“. Nekaltos skaitlinės. Jos nebylios, beždės tiems, kurie nėra buvę Potmoje — 2, kurie negirdėjo „Stalino“ ratų dundėsio, kai jie rieda nuo Potmos į šiaurę Temnikų link. Ten abiejose geležinkelio pusėse Mordavijos miškai. Lieknos raudonos, pušys savo viršūnėmis siekia dangų; savo šakomis slepia tūkstančių žmonių kaulus, o skarotomis šakomis maskuoja dar ir šiandien teberiošiančius niūrius lagerių barakus, apžalgytus spygliuotų vielų užvaromis.

Bokšteliai... Bokšteliai... Bokšteliai... Antai prie pat geležinkelio linijos bokštelis! Tartum iš baisios pasakos išlindęs milžinas puola pravažiuojantį traukinį. „385/5“ Gulago sala. Antai „specas“! Visų kankinių gerai žinomas ir „dešimtu“ vadinamas. Baltuoja baltas barakas ant molio dubės krašto. Baltas pravažiuojantiems pro šalį. Bet tie, kurie ten pabuvojo, nežymiš to ilgo koridoriaus, mažyčių kambarių ir keturių karcerių, kur ant grindų, ant sienų, ant grotų, ant plieninių aštriomis briaunom nugulstų apyrankių ir ant brezentinių tramdomųjų baltinių — „rubaškų“ sukrešėjus kraujas, laikas nuo laiko nuplunamas šiltu garuojančiu krauju. Tai „385/10“! Žinau, Liūduk, tą prakeiktą duobę, kurioje Tu šiandien įmetas po 15 metų trukusių ankstyvesnių kankių. Kaip šiandien pamenu: tamsus, drėgnas barakas... Pelėsiai, puvėsiai dvokiantieji kampe matyti kamara-palata: ant blakėmis nutrauktų gultų eilę metų Tu gulėjai akmeniniame gipso guolyje su skaudančiu, per tardymus pažeistu nugarkau. Daugelis netikėjome, kad Tu, paprastas žemaitijos sūnus, taip ilgai grumsiesi su mirtimi. Bet, kaip pasirodė, Tavo tikėjimas Dievu ir laisvės troškulys — stipresnis už tų sužvėrėjusių prižiūrėtojų, režimo viršininkų ir kitų budelių tikslą. Jiems nepavyko nutraukti Tavo silpno gyvybės siūlo, kad dar vieno kankinio kaulais suramstytų XX-jo amžiaus barbarų tvirtovę. Tu dar gyvas!

Žinau, dar daug ten gyvų. Vieni jų nelaisvės metus skaičiuoja koncentracijos stovyklose ir kalėjimuose jau metų dešimtukai; kiti vos pradeda savo katorginį gyvenimą. Tau, Liūda, ir kitiems, kurie iki šiol ištvėrė tą baisų Gulago pragarą, ir tiems, kurie dar tik pradeda sunkią kalinio dalužę, ir tiems, kurie šiandien dar kovoja, trokšdami gyventi tai-

tuoti galima tik tais atvejais, jei už nusi-kaltimą turi būti baudžiamas laisvės atėmimu. Tik išimtiniais atsitikimais asmuo gali būti suimtas prieš jo apkaltinimą. Tokiu atveju kaltinimas turi būti paruoštas per 10 dienų, arba suimtas turi būti paleistas.

„Kratos ir korespondencijos tikrinimas gali būti daromas tikrai prasikaltima nustatius. Kratos daromos tikrai prokurorui sutikus.

Korespondencija gali būti sulaukyta arba paimta iš pašto ar telegrafo istaigos tikrai prokurorui sutikus ar teismui nutarus.“

monstravo. Labai kuklus, nors mokėjo bene septynias kalbas, studijavo jau antrame fakultete, puikiai pažinojo kitų tautų poeziją ir ypač mėgo Bernsą, Kitsą, Tomą Grėjų.

Gyvenime jis nieko be prasmės nedarydavo. Tai buvo transcendentiška asmenybė. Žiūrėk, kartais nutyla, ir neprašekini. O kartais, išsivysčius diskusijoms, ypač apie meną ar filosofiją, labai aktyviai dalyvaudavo ir griežtai laikydavosi savo nuomonės.

Ir jo „Vizijoje“, ir „Sonetuose“ — gilus lyrizmas nes ir jo gyvenimas, kaip ir poezija, — intuityvi, vieninga, kurta „ne per pastangą“, jos kaip tik buvo tokia esmė. Tais visais atžvilgiais tobulas intelektualas ir poetas. Ir jei ne tragiška mirtis...

Jos, kaip ir paskutiniosios dienos, vienišas liudininkas Donatas Banionis.

Ties šiauriais frontais stovėjo gal kelis mėnesius, — papildo D. Banionis. — Vytautas retkarčiais, po didelių prašymų, mums kaip ką paskaitydavo arba papasakodavo apie studijų laikus, kai sunkus sąnarių uždegimas jį buvo metams prikausęs prie lovos. Kalbėdavo santūriai, nesimėgdamas, gal daugiau varždamasis. Staiga nutildavo. Ir nežinodavai kodėl. Ir vėl paskandavo savyje. Keletai dienų. Atvirumo valandėlės būdavo lyg proteršus lietingą rudens dieną. Rašė daugiausia 1943-1944 metais. Tarytum ką naujadam, skubėjo išsakyti. Elėlaraščiai — jaunatviški, bet jau brandūs ir gilūs; nesivaikė jaunystei būdingų efektų. Man rodos, kad elėlaraščiai apie toredorą ir išduoda tą jo nuojautą. Jis žinojo, kad negali nekaltėti, negali nepasakyti to, kuo alsaus-

ja... Ir tądien, pabodus tokiai nežinia, mudu su Vytautu išsirušom ir žemaitišką Kalvariją pas Paulių Jurkų... Jau ėjo spalvis. Išsėdė ir ratus, patraukė iš vienišos Mačernių sodybos. Vytautas buvo nekaltas. Į klausimus atsakinėdavo trumpais „taip“, „ne“, „įspėjus keliui, mus sustabdė žmonės: „Bepročiai, kur jūs? Ten jau frontas.“ Pasiklausėme, pasiklausėme — fronto negirdėti, ir mudu vėl patraukėm toliau. Pagaliau, kai liko kokie du, du su puse kilometro, Mačernis sustabdė arklių. „Išlipk. Aš nuvažiuosiu apsidairyti, o tu lukterk čia manęs.“ Paklausau. Laukiu, laukiu, o Vytauto kaip nėra, taip nėra. Retkarčiais kažkur toliau bumbtelį artilerijos sviedinys. Ir vėl tylu. Nučiuožia lėktuvas, kitas. Saulė jau ėmė krypti vakarop. Ir aš patraukiau miestelio link. Čia susitikau pažįstamą, išsinekęjau. Sako, girdėjęs miestelį šnekančią, kad Vytautą Mačernį svėdinys užmušęs. Kur? Nežinau. Aš bėgti. Pribėgu Jurkų namelį. Jokios žymės. Aš į kiemą. Stovi krūvinu šonu arklys ir Vytautas aukštlenkinas ratuose. Skeveldra kludė jo aukštą, tiesią kaktą. Pats nepajutau, kaip iš siaubo pradėjau bėgti. Miestelis tuščias, lyg būtų mirtis praėjusi. Ir štai — moteris. Fašistų kažkada čia atvartę tremtinė, rusė. Pripuoliau ir ėmiau skustis nelaimė. „Vaikė, vaikė, — pasakė ji, — aš mačiau, kaip mano visą šeimą hitlerininkai ištaškė. Kaip vežė mirčiai ešelonus...“ Ir ta baisi gyvenimiška tiesa mane tartum pastatė ant kojų. „Gelbėt rankraščius!“ — buvo pirmoji mano mintis.

Ir atgule Vytautas tame pat kalnelyje, nuo kurio mėgdavo stebėti pasakiškai gražias Sernelės apylinkes.

koje ir laisvėje, o rytoj gal pateks už grotų, prisiekiu: iki pergalės arba iki paskutinio atodūsio kovosiu už laisvę ir už Jūsų, broliai ir seserys, greitesnį sugrįžimą Tėvynėn.

Tad ir Tu, brangi sesute Nijole, naujai pradėjusi savo kankių kelią, tą priesaiką priimk kaip lietuvišką sveikinimą nuo buvusio seno kalinio. Priimk už Tavo pasiaukojantį darbą kovoję už laisvę, už Tavo didvyrišką žodį iš teismo salės ir rūstų pasaulį. Priimk iš katorgininko širdies.

Kai perskačiau šifruotą „385/34“, prieš akis žmėgėtelėjo Barašovo stotelė: geltonas smėlis perone prieš lagerio vartus, aplaistytas krauju iš lagerio pabėgusių lietuvių jaunuolių... Vienas prisikėlė iš sušaudytųjų su perversa krūtine ir kulkos nutraukta ranka. Kadangi budelių rankose dar tebėra mirtimi dvokiantys automatai, tai nemėnėsiu to nekaltai šaudyto ir stebuklingai iš mirties ištrūkusio vaiko vardo. Pastebėsiu tik tiek, kad ne vienas aš, o daug daug kas prisiminimuose regime tuos takus, kur šienidėn Tau tenka minti; tuos topolius, kurių šakos už mirties linijos slepia Mordavijos lagerį, centrinę ligoninę, užšifruotą „385/34“ ir ten... ten zonos kampe spec. izoliatorių „durdonų“ vadinamą. Ten sveikiausia protinę žmogeliuką „auklėjamąji mašina“ baltais chaltais prisdengusių sadistų rankomis padaro tikrai psichiniai nepagydomo ligoniu, o tuo pačiu ir politiškai nepavojingiu...

Pamenu ir tai, kad ten toliau, kur geležinkelis nubėga per pušynus į šiaurę, kaip legenda iš kalinių lūpų ir lūpas eina šiurpūs pasakojimai apie „Tumnikoyskij monastyr“. Ten dar, prieš mus pabuvojusįjį baltuoja kaukolės sušaudytų ir net neužkurtų, arba vilkų ir lapų iš brolių kūnų duobių išvilktyjų.

Viską pamenu. Menu su šimtais draugų. O todėl Jums visiems, esantiems tame baltame Gulago pragare, šaukiame: Jūs nežmiršit! Su Jumis visa lietuvių tauta! Tėvynės laisvės trokštančios širdimis, ginkluoti teisybės žodžiais, mes žengiame žūtūbūtinę kovą už žmogaus teisių Deklaracijos įgyvendinimą.

Stiprybės! Dievas neapleis! Tikėkite Tiesos, Taikos ir Laisvės Pergalę! Sėmols

ELTA

Izraelio vaikai

Tokiu vardu Jill Tweedie išspausdino straipsnį (Guardian, lapkr. 22 d.), kuriame bando surasti sintezę tarp žydų ir Izraelio valstybės. Bandydama atsakyti į klausimą, kas yra žydiškumas — rasė ar religija, ji prideda naują Izraelyje gimusią sąvoką, aiškinančią, kad žydiškumas yra tautybė. Esą, jau 12 a. rabinas Moze Maimonides pasakęs: „Nėra judaizmo be Izraelio“.

Nors autorė kategoriškai ir nepasako, tačiau iš jos išvedžiojimų galima pasidaryti išvadą, kad ateity bus galima kalbėti tik apie Izraelio žydus ir tuos, kurie asimiliavosi su kitoms tautybėmis.

Žydų grupes, gyvenančias kituose kraštuose (Anglijoje), ji taip apibūdina: „Jie yra jautresni, juokingesni, melancholiškesni, šykštesni, gabesni, niekada neskuba pasilyti išgerti; jie yra pasyvūs, nemėgsta gamtos ir šunų. Visi jie turi profesijas, nematysi žydo šuklėlininko“.

Izraelio žydai esą kitoki. Nors naujesnieji emigrantai, atsižvelgiant į etnografines bei kultūrines sąlygas ir grupuojasi į Maroko, Vengrijos ar Lietuvos žydus, bet visi jie yra Izraelio valstybės vaikai. Pagrindinė jų savitumo žymė yra izraeliškasis tautiškumas.

Anot profesorės Bar Joseph, „Izraelyje

gimę žmonės turi kitokią, savitą charakterį. Jie daug mažiau rūpinasi išorine išvaizda ir medžiaginiais dalykais, bet jaučia žymiai didesnę atsakomybę už savo krašto likimą. Esą, jie yra pasiryžę sekti Masados žydų pėdomis, kai 900 jų protėvių pasiryžo geriau mirti savanoriškai mirtimi, negu vergaut romėnams. Net pati išvaizda jaunųjų Izraelio žydų esanti skirtinga: aukštesni, sportiškesni, be įprasto žydams liūdnumo ir, galbūt, apatrumo.

Perdėtą žydų ortodoksų religingumą Izraelio jauniejiems žydams atstoja tautiškumas, tėvynės meilė. Aukščiau minėtoji profesorė papasakoja vieną atsitikimą, iš kurio ir mes, emigrantai, ypač tie, kurie pasiūnaume būti višatinčiais ir visagalinčiais vadovais, galėtume pasimokyti.

Vienas jaunas žydas, kuris per Yam Kippuro karą neteko savo geriausio draugo, atvyko į Londoną aplankyti pažįstamą. Būdamas pobūvyje jis girdėjo, kaip londoniškiai draugai vis kartoję: „mes“ padarėm šį, „mes“ padarėm tą. „Pagaliau užšokau ant kėdės ir su ašaromis akyse jiems susukau: „Liaukitės šūkavę „mes“. Ką jūs padarėte? Mes, Izraelio vaikai, kovojome ir laimėjome karą, o jūs tuo tarpu patogiai sėdėjote Londone.“

Kitas toks pat žydas-patriotas pasakoja, kad dažnai žydai išsiseidžia, jeigu kas nors paklausia, kodėl jie nevažiuoja į Izraelį. Tokius žmones jie vadiną antisemitais. Iš tikrųjų tos rūšies antisemitizmas esanti Izraelio viltis. „Kai grįšite į Angliją, rašykite ant sienų — „Go Home Jew“! Mums nereikia jūsų pinigų drągiųjų žodžių, mums reikia žmonių. Jeigu žydas dabar nevažiuoja namo, jo religija yra beprasmiškas dalykas.“

Amerikos žydams Izraelio gyventojai jau seniai kartoja: „Liaukitės siuntę pinigų ir siuntinius, bet atvažiuokite, dirbkite ir statykite — tada sukursim Izraelį. Esą, ortodoksai žydai nemėgstą Arthur Koestlerio, kuris yra pasakęs: „Važiokite į Izraelį, arba susiliekit su vietine mase, asimiliuokitės“. Tuo tarpu jaunieji tame pasakyme mato savo valstybės ir tautos ateitį. Tokie tai yra Izraelio vaikai.

J. P.

Su lietuviais pasaulyje

ZANAVYKŲ MONOGRAFIJA

Zanavykų monografiją, atspindinčią to krašto žymiusius veikėjus, švietimą, ūkines bei visuomenines organizacijas, išleis Lietuvių Istorijos Draugija Chicagoje. Leidėjų komisiją sudaro: pirm. Alicija Rūgytė, nariai — kun. J. Duoba, J. Tamulis, J. Kaunas. Straipsnius monografijai ruošia: dr. J. Puzinas, dr. J. Eretas, dr. J. Jakštas, dr. P. Jonikas, dr. P. Jucaitis, kun. V. Bagdanavičius, V. Žemaitis, dr. J. Zubrickas, kun. J. Duoba, J. Tamulis, A. Rūgytė, J. Janušaitis bei kiti bendradarbiai. Leidiniui jau sutelkta nemaža dolerių suma, gauta įvairios medžiagos. Leidėjų komisija prašo zanavykus atsiųsti savo žymesniųjų žmonių biografijų, veiklos apybraižų, nepriklausomybės laikais darytų nuotraukų. Visa medžiaga monografijai siunčiama A. Rūgytei, 6547 So. Washtenaw Ave., Chicago, Ill. 60629, USA.

Jaunimui

IV PLJ KONGRESO ŽINIOS

Sekantis Kongreso komiteto posėdis įvyks 1977 m. sausio 14-16 d. d. Mad Godesberge, Vokietijoje. Be komiteto narių, į posėdį kviečiami ir kiti kraštų atstovai.

Posėdyje bus daromi šių komisijų pranešimai: informacijos, finansų telkimo, techniško Kongreso pravedimo, meninės ir pramoginės dalies, akademinės ir studijinės programos. Pats svarbiausias punktas šiame posėdyje bus Kongreso vietos, laiko ir eigos svarstymas. Kitų (ne Vokietijos) Europos kraštų lietuvių jaunimas jau dabar turi apsispręsti, ar jie norėtų, kad bent viena kongreso dalis vyktų pas juos. Patalpas reikia surasti ir rezervuoti gerokai iš anksto.

Komiteto pirmininko adresas: Andrius Smitas, Annabergerstr. 400, 53 Bonn-Bad Godesberg, Vak. Vokietija.

avė

Vytautas Mačernis

...
Aš buvau visada perdaug rimtas, Man patiko tik vandenys gilūs. Buvo siela dažnai suskristus — Tavimi ir viskuo nusivylus.

Nepabūgęs gelmėn pasinerti (Šito niekad lengvai nepamiršiu), Iš gilių vandenų vieną kartą Iškilau vėl į patį paviršių.

Vėl dalykai niekingi patinka, — Greit sudūžtančių stiklo žaislų Ieško blizgančios akys aplinkui.

Paskutinė vasara

Vytautas Mačernis, kuriam tik šiais 1976 metais būtų sukakę 50 metų, buvo greitai kylančias ir daug žadančias poetas. Lietuvoje ką tik pasirodė M. Macijauskienės apybraižų knygelė, pavadinta „Nematomas Tiltas“. Apybraižoje „Susitikimas su Vytautu Mačerniu“ pateikiama medžiaga apie be laiko žuvusį jaunuolį. Vienas tos apybraižos skyrius, vaizduojantis poeto mirtį, čia perspausdinamas.

Apie Vytautą Mačernį nedaug žino dabartinė karta. Pakirto jį atsitiktinumas karo kello vingiuose, ir rankraščiai vis nerado kello į gyvenimą. O jis buvo tarp mūsų toks tylus ir nekaltas. Ir prabėlo visi neseniai, „Poezijos pavasario“ puslapiuose.

Kas jis? Buvęs studentas. Išties, pagal vėlo, liūdnom, kažkur pro tave žiūrinčiom susimąsčiusiom akim, kiek į priekį palinkusia eiseną. Jam tada buvo likę tik valstybiniai egzaminai. Vyrus ir merginas gaudė Vilniuje reicho tarnybais... Ir Vytautas paliko Gedimino miesto gatvėles ir senus kuplius klevus, iš tolo matomą ir sunkiai susimąsčiusį Ekekešo kalną...

Paskutinįją savo vasarą jis praleido kartu su Panevėžio teatro aktoriais Dona-

tu Banioniu, Vaciu Blėdiu ir Juozu Miltiniu. Fronto nublokšti, jie atostogavo draugiško šeimininko užuovėjoj, talkininkavo vasaros laukų darbuose... Tai buvo pirmoji keturių kūrėjų pažintis ir paskutinioji jo vasara.

— Mes daugiau jaudinomės dėl ūkio darbų, negu jis, — pradeda prisiminti V. Blėdis. — Būdavo išsiblaškęs, paskendęs savo pasaulyje. Tai atskiras medis gausioj Mačernių šeimoj; visi kiti būtiniai, reikalingi žmonės. Vytautas gilus intelektualas. Nepaisant amžiaus, pažino gerai visus naujausius filosofus, poetus. Kokie jo preciziški užrašai, išrašai! Iš savo pastabų darydavo originalias, įdomias išvadas.

Domėjosi įvairiais menais, bet ypač mylėjo poeziją ir architektūrą. Gerai pažinojo senąjį Vilnių. (Buvo gidas, nes studijuodamas taip užsidirbdavo duoną.) Ir pasakodavo apie Vilniaus architektūrą, meną, istoriją ne šiaip sau, pripuolamai, bet giliai, tarytum tos žinios būtų įsisirbusios jam į kraują.

— Jį galima būtų pavadinti vieša vietne, — tęsia J. Miltinis, — nes būry žmonių jausdavosi vienišas. Buvo be pretenzijų ir tuo vienišumu nevargindavo kiti, neversdavo atkreipti į save dėmesį. Nors buvo linksmas, jaunatviškas, bet, negaliu pasakyti, kad klegantis. Labai mylėjo gražias gimtosios Sernelės apylinkes: kalveles, mišką, pakalnes ir duburius, vieną kelią. Išėidavom, būdavo, į mišką, Vytautas atsisėdavo ant kokios kalvelės ir ilgai žiūrėdavo į vieną tašką susimąstęs, — neaprakalbinsi. Gyveno ne sau, — poezijai, kad tiesą atskleistų. Bet to nede-

Laisvalaikio mąstymai

Rašo K. Valteris

BUKAPROČIAI, MINIAZMOGIAI IR AVINAI

Na, o tie, kurie paskaitę šią antraštę, pasakys „E, tas tai manęs neliečia“ — bus neišmanėliai, t. y. arba jie nežino anų žodžių prasmės, arba nepažįsta savęs!

Žinoma, kad kiekviena kalba turi trūkumų: stoka žodžių, kuriems mintims išreikšti, per daug žodžių vienai prasmei apibūdinti, vienas žodis, turintis keletą prasmės, ir tuo vedas į painiavą ir nesupratimus. Todėl būtinai gera, jei rašantieji visada paaiškina, kuria prasme naudoja daugiausiai žodžius. Štai kodėl jaučiu pareigą apibrėžti šio įžanginio straipsnelio antraštės prasmę.

Bukapročiai: žmonės, turį buką protą. Protas gali būti geras ir sveikas, bet bukas dėl to, kad jis negalavimas, neatsitinkamas. Juk galim turėti geriausio, pilno pėlių, kirvių, dalgi, bet jei jų negalavim, tai jie bus buki ir menkaverčiai.

Miniazmogiai ir avinai: žmonės, seką minios elgesį, galvosena. Tai žmonės be savo nuomonės, pažiūrų. Jie vergiškai laikosi daugumos nusistatymų, visada plaukia pasrovui. Jaučiu, kad yra šoks toks skirtumas tarp miniazmonių ir avinų, bet šiuokart nesuigaudau, kaip juos atskirti...

Baimė viešai pareikšti savo pažiūras, nuomones, mintis, dėl kurių gali pats nukentėti ar įklampinti pavojų savo artimuosius ir mylimuosius pateisinama ir kartais girtina. Bet bijoti pašaipos, nepopuliarumo („Ką žmonės pasakys?“) ir vergiškai pataikauti, siekiant kam nors prisiminti — yra miniazmogiškumo pavyzdys.

Kiekvienas iš mūsų dažniau ar rečiau elgiamės kaip bukapročiai ar miniazmogiai — avinai. Tą tikrai galiu pasakyti apie save. Tik čia noriu pabrėžti, kad aš anų „dorybių“ vengiu, kratausi, o dauguma jas noriai savinasi ir jomis didžiuojasi. Gal dėl to žmonija per amžius neišbrido iš bėdų, vargų, nelaimių...

Nekasdieniški nusidavimai

JEI IS KARTO NEPASISEKĖ

Didelį šurmulį Londone sukėlė airių užsispyrimas nugalėti Vilnių šv. Mergerės statulą ir ją įkurdinti Aušros Vartuose. Toms netikėliai sakė, net lažybą sušūlė, kad iš to niekas neišeis. Jie buvo įsitikinę, kad pasiūlymas bus atmetas, nes jis per daug drąsus. Esą, ne tik dovana pažadėta, bet taip pat nurodyta, kas ją turi priimti, kokias iškilmes suruošti, ir kokius miestus nugalėti. Toks užsimojimas atrodo ne visiškai diplomatiškas: pranešta dovana (teikimo procedūra, dar nebuvo palydovams vizos vykti į Vilnių. Vėžimas pastatytas prieš arkli. Kiti galvojo paprasčiau: ateistams šv. Marijos statula visiškai nereikalinga; kas kita, jei būtų buvę pasiūlyta nugalėti ir Vilnių Airijos liaudies dovanotą Lenino statulą...

„Bet buvo ir tokių, kuriems atrodė, kad statula nukeliaus. Jei ne į patį Vilnių, tai bent į Maskvą. Ten ji galinti būti apdėta dideliais mūtais, kurių neturtingi airiai nepajęgtų sumokėti, ir turėtų statulą vėžti atgal. Tada ir vilkas būtų sotus, ir avis sveika. Kiti vėl samprotavo, kad statula pateks ne į Aušros Vartus, o į šv. Kazimiero bažnyčią, kurioje įruoštas ateizmo muziejus. Dar kiti užsispyrę tvirtino, kad airiams bus leista daryti visa, ką jie tik panorės. Girdi, tegu pažaidžia škeletų dienų, tegu apskelbia, kokią didelę laisvę turi Lietuvos katalikai. O kai delegacija išvyks, bus grąžinta sena tvarka.

Atsinaudo ir tokių, kurie jau buvo pradėję būkštauti, kas atsitiks, jei statula tikrai bus Vilniuje priimta? Tada LKB Kronikos pasirodys skelbiančios netiesą apie tikėjimo varžymus Lietuvoje. Žūrėkit, kokia čia laisvė — viešas Marijos garbinimas, novenos... Būtų užčiaupta spauda, išmuštas iš rankų kovos ginklas...

Deja, kaip ir buvo galima laukti, nei vienas šių pranašavimų neišsipildė. Statula pasiekė Londoną be palydovų. Ir čia ji turėjo pasilikti.

Sekant šį įvykį, didžiausią nuostabą ir susižavėjimą kelia Christian Community Centre (CCC) direktoriaus T. C. Gerrard O'Mahoney asmenybė. Jis pats vienas šį nekasdienišką žygį atlieka nuo pradžios iki galo. Tikriausiai jo gyslose turi būti skotiskio kraujo, nes jis elgiasi kaip kadaise Skotijai laisvę iškovojęs jo karalius — didvyris Robert Bruce. Stebėdamas kalbėjimo savo tikslu vis nepasiekiantį vorą, jis ištarė visame pasaulyje išgarsėjusį posakį — If at first you don't succeed, try, try again. Taip daro ir T. C. G. O'Mahoney. Iš karto nepasisekė, jis nenuleido rankų, bet daro visa, kad statula pasiektų Lietuvą.

Tikrai nekasdieniškas žmogus, ir nekasdieniškas jo darbas!

LAIKAI PASIKEITĖ

Neseniai Londone palaidojome buvusį lietuvių bažnyčios rektorių, mokytą ir šventą žmogų, kun. dr. K. A. Matulaitį, MČ. Palaidojime paprastai, be didelių iškilmių, be gėlių ir be vainikų, kaip ir dera doram ir kukliam vienuoliui.

Pagal seną lietuvišką tradiciją visi laidotuvių dalyviai buvo pakviesti į šermė-

nis liet. Socialiniame ir sporto klube. Darbščios ir pareigingos parapijietės turėjo pavaišinti beveik šimtą svečių. Ir pavaišino ne kokiais sumuštiniais, o tikrais pietums, kaip darydavo anuo metu Lietuvoje.

Tačiau šermenų nuotaika jau nebepriminė prieškarinės Lietuvos laikų. Gal jau daugiau šiandieninė... Per II-jį Vatikano susirinkimą buvo išaiškinta, kad mirusiųjų nereikia liūdėti. Nereikia nė bažnytinės juodos gedulo spalvos. Ir labai gerai padaryta. Išsiskyrusieji iš gyvųjų tarpo persikelia į kitą, geresnį pasaulį. Ten jų kiekvienas gauna žemėje užsitarnautą atpildą. Nei žemiškosios asaromis, nei maldavimais to atpildo nebepaiešio. Kiekvienas jau yra nukeliavęs į jam skirtą vietą.

Šių naujųjų laikų dviasį šermenų dalyviams perdavė vėlonio konfratras, specialiai iš Glasgow į laidotuves atvykęs prel. J. Gutauskas. Šermenų pietums baltąsias, vietoje Sveikamarij ir Amžinatalsių, jis pasiūlė visiems sudainuoti savo mėgstamąją dainelę — Sėjau rūtą... Tuoj nuskambėjo lietuviškos dainos garsai. O senukas vienuolis a. a. kun. Kazimieras, žvelgdamas iš dangaus aukštybių, tur būt, tikrai šypsojosi ir džiaugėsi, kad laikai pasikeitė...

B. Šarūnas

Spaudoje pasizvalgus

SUGRĮŽO STUMBRAI

Vokiečių kalbos kraštuose paplitęs mėnesinis žurnalas „Das Tier“ gruodžio numerį paskelbė straipsnį „Po dviejų šimtų metų pertraukos vėl stumbrai Lietuvoje“. Korespondencijoje iš Lietuvos straipsnio autorius Algimantas Kamišaitis aprašo stumbrų išnykimą Lietuvoje prieš 200 metų ir pastebi, kad už etnografinės Lietuvos ribų esančioje Baltvyžio girioje pastutinis stumbras buvęs brakonierių nušautas 1920 metais.

1969 m. pirmoji stumbrų pora apgyvendinta Pašilių girioje, Panevėžio rajone. Tų pat metų rugsėjo mėnesį iš rytų pats atkeliavo vienas stumbras, bet jo kilmė nebuvo aiški, jis atskirtas nuo draustinę įkurdintų stumbrų. Po dviejų šimtų metų pertraukos 1971 m. Lietuvoje gimė pirmasis stumbrukas. Iki šių metų gegužės mėnesio Lietuvoje gimė 20 stumbrukų, bet trys jaunikiškai dėl nepalankių oro sąlygų nugaišo.

Pasak autoriaus, šių dienų Lietuvoje gyvena 10 suaugusių stumbrų. Jiems pavestas 5.000 hektarų miško plotas. Visų Lietuvoje gimusių stumbrų vardai prasideda „Lie-“, t. y. trimis pirmomis Lietuvos pavadinimo raidėmis. Lietuvoje gyvenančių stumbrų ateities perspektyvos vertinamos palankiai, nors galutiniai jų išlikimo galimūmų paaiškėjimai tik po to, kai jau Lietuvoje gimę stumbrai patys susilauks prieauglio ir ji išaugins savo jėgomis be pašalinės pagalbos.

UKRAINIEČIAI APIE N. SADŪNAITĖ

Muenchene, Vokietijoje, anglų kalba leidžiamas Antibolševikinio Tautų Bloko leidinys „ABN Correspondence“ savo paskutiniame numeryje paskelbė per 8 puslapius straipsnį apie Nijolę Sadūnaite, kurią okupantų teismas nuteisė trimis metais priverstinųjų darbų, apkalbinęs ją „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ spausdinimu bei platinimu.

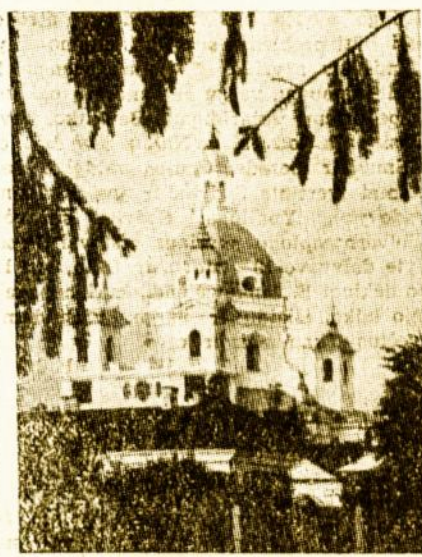
Faktiškai ukrainiečių redaguojamą ABN leidinį išsamiai atpažino N. Sadūnaite nuteisimo istoriją ir ta proga aprašė lietuvių tautos priešinimąsi okupantui. Straipsnio pabaigoje nurodytas jos adresas Mordavijos darbų skydelyje.

Prie straipsnio teksto pridėtos kelios iliustracijos, vaizduojančios bendrą lietuvių ir ukrainiečių demonstraciją praėjusią vasarą Manchesteryje, Didžiojoje Britanijoje, pavergtųjų tautų savaitės progą.

Restauruojama Pažaislis

Ant Nemuno kranto prie naujųjų Kau-nomarių stovi didingas, kaip dabar vadinama, Pažaislio ansamblis — Lietuvos baroko architektūrinis paminklas. Iš tiesų, tai yra buvęs kamaldulų vienuolynas ir bažnyčia, kuriuos pastatė Lietuvos kanceleris K. Z. Pacas ir jo žmona 1664-1712 m. laikotarpyje.

Po karo vienuolynas ir bažnyčia buvo uždaryti. 1966 m. jie buvo perduoti M. K. Čiurlionio dailės muziejui. Nepakankamai prižiūrimi, architektūros ir dailės šedevrai pradėjo nykti. Tačiau dabar, kaip rašo „Literatūra ir menas“ (Nr. 37) buvęs Pažaislio vienuolynas, kuriame įsikurs muziejus, pradedamas restauruoti. Apie restauravimo darbus taip rašoma:

Pažaislio bažnyčia ir vienuolynas

„1968-1969 m. buvo kruopščiai surinktos istorinės žinios, ikonografinė medžiaga, išaiškinti statybos etapai, rekonstrukcijų pakeitimai, nustatyta atskirų patalpų architektūrinė ir meninė kategorija, restauravimo darbų intensyvumas, pritaikymo galimybės.

Šiuo metu tvarkomi didžiojo (buvusio šventoriaus) ir ūkinio kiemo pastatai. Visapusiškai restauruojamas svečių namas ir pietinė oficina. Šiaurinė oficina su rati- ne, skiriamas administraciniam ūkiniams poreikiams, restauruojamos tik iš dalies, paliekant jose istorijos eigoj susiklosčiusį planą, išryškinant vertingiausią pirmojo statybos etapo architektūrą.

Konservuotos ir iš dalies restauruotos 24 freskos (iš buvusių 32). Dvi dar neatdengtos, dvi neužkonservuotos, o keturios sunykusios be pėdsakų. Didelės meninės vertės XVII a. freska, vaizduojanti trijų figūrų pietos sceną. XIX a. ji buvo užtiknuota, dabar visa restauruojama. XVII a. tapybos fragmentų jau atidengta ir pietinio filigelio svetainėje (buvusioje admi-

nistratoirus celėje), koridoriuose ir fundatorių salėje. Pilnutinai atkuriamas fundatorių salės augalinių motyvų bei linijinio piešinio dekoras, o sužetėškai nepasikartojantys freskų plotai tik konservuojami. Neatsekamai sunykę sieninės tapybos plotai išskiriami neintensyvia vieno tono spalva. Tokiu būdu išsaugoma kompozicinė dekor visuma.

Pagal detalizuotą perspektyvinį darbų planą numatoma visus konservavimo, restauravimo darbus atlikti ir įrengti muziejinių vertybių ekspozicijų kelias etapis. Iki 1977 m. — XVII-XIII a. vaizduojamosios ir tautosomos dailės ekspozicija ir atskirų svarbesnių patalpų buvusį apstatymą svečių namų; muziejaus administracijai pritaikyti šiaurinę oficina; restauruoti rati- ne. Antru etapu numatoma restauruoti eremitų gyvenamuosius namus (viename jų bus atskirų rūbų buities muziejus), be to, arklidėje įrengti muziejaus sandėlių ir restauravimo dirbtuvės, baigti mažųjų architektūros formų (tvorų, vartų, šulinų) restauravimą. Trečiu — restauruoti bažnyčią ir prie jos esančius pietinius bei šiaurinius korpusus su galerijomis (bažnyčia ir jos šaltinės patalpos, turinčios vertingą XVII ir XVIII a. interjerą, bus demonstruojamos kaip architektūros ir dailės sintezės pavyzdžiai); centrinio vienuolyno korpusuose įrengti testinė vaizduojamosios ir tautosomos dailės ekspozicija, mokslinių bendradarbių kabinetų; buvusios virtuvės, didžiojo ir mažojo refektorių patalpose įsikurs nedidelė kavinė; ketvirtame etape bus restauruota atskirų rūbų pirtis ir belvederinis bokštas; ereme, rati- neje įrengtas transporto priemonių, pakinktų muziejus.

Kitame to paties žurnalo straipsnyje aprašomi biurokratiniai sunkumai, su kuriais susiduria restauratoriai. Turi jie vango ir su naujomis statybinėmis medžiagomis. Pvz. apie stogų čerpes taip rašoma:

„Restauratoriai nuolat skundžiasi mūsų gamybos olandiškų čerpių kokybe. Kas kaltas — sunku pasakyti: gamybininkai sako tiksliai vykda technologijos reikalavimus. Tuo tarpu prieš trejus metus Pažaislyje dengtas čerpių stogas jau kluaras, nuo lietaus ir šalčio sualžėjęs. O senosios čerpes teltelais kaip niekur nieko... Mes dažnai pakalbame apie senųjų meistrų darbo paslaptis, bet, gal būt, jų technologijoje nėra nieko mums nežinoma, o svarbiausias dalykas tėra kantrybė ir stropumas...“

Skautiškuoju keliu

ŠVENTASIS VAKARAS

Sesės ir broliai,

Pagal gražius lietuvių papročius renkamas Kūčių vakarą prie bendro stalo, simbolizuojančio šeimos altorių. Jaučiam Dievą savo tarpe, mūsų širdys pilnos meilės ir atsiveria kitiems, šaukiamės vieni kitų, vieni kitiems atleidžiam ir linkime viso geriausio.

Nuolat skubėję, karščiavęsi ir rūpinęsi, sustojame valandėlę šventojo Vakarą išgyventi. Jėzaus gimimo paslaptis mus iš naujo gliai jaudina. Klausomės trumpos, bet nepaprastai aiškos evangelijos tartum pirmą kartą, nes visuomet stebina jos nuostabi prasmė.

Gyvendami laisvi ir su laukiančiom kalėdinėmis nuotakom, tvarkome ir papuošiam namus, kalėdinę eglutę, klausom giesmių, sustojam prie miestuose paruoštų prakartėlių, jas paruošiam savo bukluose ir namuose, jautriai sveikiname draugus, perkame dovanų artimiesiems. Pažvelgė į dangų Kūčių vakarą, tartum tikimės pamatyti žėrinčią žvaigždę, kuri, Kristui gimus, nugsidino piemenis laukuose, ir išgirsti angelus giedant aukštybėse...

Kūčių vakarą daug nuostabių dalykų gali atsitikti, kad net gyvuliai vidurnaktį prakalba žmonių kalba, paprastas vanduo viena akimirka virsta vynu ir įvairūs daiktai mums padeda žvelgti į ateitį...

Kūčios yra paslapčių ir vienybės vakaras. Jos jungia Paskutinę Vakariene ir Betliejaus edžias. Kiekvienoje šeimoje stalą puošia šieno žiupneliai po balta staltiese, maldaknygė arba šventas Raštas, plotelė arba paguldintas kryželis. Išklauš maldos, dalinamės plotkelėmis, tuo linkėdami sveikoms ir laimingoms su- laukti kitų šventų Kalėdų.

Namų šeiminkės — mūsų mamytės (ar žmonos) kasdien ruošia vakariene. Kartais iškilminga puotą šeimos įvykiams atžymėti arba svečiams priimti. Bet Kūčių vakariene yra paminėška, su dvylika valgių, ir simbolizuoja dvyliką apaštalių. Kūčių stalą puošia valgiai: kviečiai, pasaldinti medumi, „šlyžikai“ su agurkų pienu, avižių bei spanguolių kisielių, džiovintų vaisių kompotas, barščiai, šutinti kopūstai, grybai, silkės, įvairios žuvys ir kt.

Kai kur Lietuvoje buvo geriamas iš šermukšnio uogų išspausstas skystimas. Daugiausia gerdavo arbatą, kartais su uogiene. Svaigulių gėrimų per Kūčias negeriam. Kūčių stalo valgiai turi simbolinę reikšmę, yra tartum pačios gamtos mums duoti, sveiki ir neperdirbti. Kviečiai turi ryšį su ostija, iš mažyčių agurkų grūdo išauga nuostabių gėlių.

Vaisiai ir uogos sirpstą mums džiuginti ir galvinti, bitelės sušėna saldųjį ir sveltųjį medų iš žiedų ir pumpurų, grybus iš

žemės išvilioja saulę ir lietus. Dievo sukurtoji gamta su mumis džiaugiasi Kūčių vakarą.

Šeiminkėms sudėjus valgius, renkasi šeima, giminės, dažnai ir šeimos pakviesti vieniki kaimynai bei draugai.

Tėvas sėdasi gale stalo, motina šalia jo arba kitame stalo gale. Vaikai rikiuojasi pagal vyresniškumą. Šeimos nariams, nesantiems namie ar mirusiems, paliekama tuščios vietos, kad ir jie bent simboliškai dalyvautų prie stalo.

Jei yra dovanų, dalinamasi jomis. Prisirinkus būreliui jaunimo, bandoma spėti ateitį, nes juk šventoji Naktis pilna paslaptį. Traukiamos šieno žolės iš po staltiesės, liejamas sutirpdytas vaškas ar švinas į vandenį, ir bandoma iš susidariusių figūrų spėti ateitį.

Kūčių ir Kalėdų papročiai turi sujungti mūsų širdis nuoširdžia meile, turime prisiminti visus. Tuos, kurie dėl ligos ar senatvės negali būti kartu, privalome švenčių proga pasveikinti, asmeniškai atpa- kyti, dovanėlę nupirkti. Tai būtų pareiga.

Mūsų veteranai per išstisus metus nuoširdžiai mus rėmė ir remia. Tad metinių švenčių proga kiekvienas padarykime gerą darbą, aplankydami ligonius ir senelius bei kitus mūsų rėmėjus, sustiprin- kime juos dvasiškai ir fiziškai. Jie bus mums dėkingi.

Viltinai sveikinu visus ir visus, linkė- damas ramų šv. Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų. Tegu Aukščiausiojo palaima globoja mus šventėse ir leidžia mūsų tri- spalvę ir skautijos vėliavą nešti garbin- gai į ateinančius metus, dirbant Artimo gerovei ir Tėvynės prisikėlimui.

Budėkime!

v. s. J. Maslauskas

LIETUVOJE

VIESBUČIO STATYBA STOVI VIETOJE

Jau daug buvo rašyta apie Vilniuje sta- tomą didžiausią visame krašte viešbutį „Lietuva“, kurio statybos darbai jau 10 metų beveik nepajuda iš vietos. Tų darbų vykdytojas A. Martinkėnas „Svyturio“ bendradarbiui skundžiasi:

„Lietuvos“ viešbučio, ypač žemutinės dalies, statybos darbus pastaruoju metu trukdo medžiagų stoka. Čia darbu vykdy- tojas, man regis, pateikė gana iškalbingų skaičių. Štai rugpjūtį statybininkai pra- šė 39 gelžbetoninių kolonų — iki rugsėjo 8 d. „Vilniaus statybos“ atsto pirmoji gelžbetoninių konstrukcijų gamykla tebu- vo pristatiusi 6. Dar ribogesnė padėtis su perdengimo plokštėmis — toji įmonė iki tos pačios dienos statybininkams nedavė nė vienos.

— Būtų nors armatūros, be darbo nesė- dėtum, — bėdojo Algirdas Martinkėnas. — Patys monolitines sijas išlietumė, kaž- kas ir žemutinę dalį pasikeistų. Deja, ir čia reikėla visi prasti: 3-ji gelžbetoninių konstrukcijų gamykla, užuot seniai pris- tačiusi viešbučio statytojams 9,5 t arma- tūros gaminių, iki rugsėjo vidurio nepa- teikė nė kilogramo. Tiesa, syki buvo atve- žę 9 t 580 kg, bet tų tonų liko tik šis ak- tas, kuriame tikrai parašyta, kad visos tos tonos ir kilogramai — grynas nieka- las!

Tą niekalą armatūros gamintojai išsive- žė atgal — viešbučio statytojai vėl liko be darbo...

Iš paskirų išsireikšimų spaudoje matyti, kad iki 1980 metų su viešosiomis sta- tybomis Sov. Sąjungoje bus tūg, nes vi- sos statybinės medžiagos eina Olimpiados pastatams Maskvoje. Viešbutis Vilniuje gali dar dešimtį metų palaukti.

GERIAUSIA DOVANA KALĖDOMS — LIETUVIŠKA KNYGA

- (Kaina svarais su persiuntimu)
L. Sinkevičiūtė — LITHUANIAN COOKERY, 316 psl. 5.30
R. Spalis — MERGAITĖ IS GETO, 365 psl. 3.85
J. Daumantas — FIGHTERS FOR FREE- DOM, 253 psl. 7.50
M. Aukštuolis — THE EAGLE OF FREE- DOM, 156 psl. 3.15
V. Sruogienė — LIETUVOS STEIGIAMA- SIS SEIMAS, 261 psl. 4.90
V. Valionis — LIKIMO AUDROSE, 344 psl. romanas 5.25
J. Kralikauskas — Martynas Mažvydas VILNIUJE, prem. romanas, 307 psl. 4.75
V. Alantas — ROMAS KALANTA, 114 psl. 2.35
V. Butkienė — ISMARGINTA DROBĖ, eilės, 94 psl. 2.75
V. Augulytė ir J. Plačas — ŠIMTAS ŽAI- DIMŲ DIDELIEMS IR MAŽIEMS, 120 psl. 1.90
V. Franikenė — DU DRAUGAI, 221 psl. 3.20
Dr. J. Končius — HISTORY OF LITHUA- NIA, 142 psl. 2.45

14, PRIORY RD.,
KEW, SURREY.
Tel. 940-6377

KAI REIKIA SIUNTINIO

Aišku, kad artimieji Lietuvoje ar Si- blire reikalingi paramos ir siuntinius reikia siųsti. O kai reikia, rašykite:

Lithuanian House Ltd.
Siuntinių Skyrius
1 LADBROKE GARDENS,
LONDON, W11 2PT

Rašykite tuo adresu, ir bus pasiūsta viskas pagal jūsų norus ir pagolda- vimus.

Vladas Venckus, Venecuela

Europos Lietuvių Kronika

AUKOS

Lietuviškajai spaudai paremti aukoj:
J. Eriogis — 5.00 sv., J. Piepys — 5.00 sv.,
P. Taujinskas — 2.00 sv., P. Gabrys — 2
sv., J. Jakimavičius — 1.00 sv., B. Kliorys
— 1.50 sv., O. Liškauskienė — 1.00 sv., J.
Sasnyš — 1.00 sv., V. Aleknavičius — 1.00
sv., J. Sankauskas — 0.50 sv.
Tautos Fondui aukoj:
P. Stančikas — 6.00 sv.

KYBARTŲ AKTAI

E. Lietuvius išleido atskira brošiūra dr.
Alberto Geručio rašinį „Kybartų aktai“,
spausdintą šio laikraščio atkarpoje.
Kas norėtų šį leidinį įsigyti, gali jį
gauti E. Lietuvio administracijoje, pri-
siuntus 50 p arba 1 JAV dolerį.

SVECIAS IS VENECUELOS

Dr. Algimantas Jeloveckas atvežė iš Ve-
necuelos į V. Vokietiją sunkiai sergančią
mergaitę, kuriai reikalinga komplikuo-
ta operacija. Ta proga dr. A. Jelovec-
kas buvo užsukęs į Londoną, kur aplankė
savo uošvius B. B. Daunorus ir Lietuvių
Namus.

LATVIŲ DAINŲ ŠVENTĖ

Ateinančiųjų (1977 m.) vasarą Londone
ruošiamą latvių dainų šventę. Ta pro-
ga organizuojami ir kiti kultūriniai pa-
rengimai, kurie užsietės visą savaitę. Pa-
žymėtina, kad šventė įtraukia ir karalienės
sidabrinio jubiliejaus programą.

Šventei artėjant, bus paskelbta smulkes-
nė jos programa.

SKELBIMAS AKCIJOS PARDAVIMUI

Parduodamos Lietuvių Namų A. B-vės
akcijos 25 svarų nominalinės vertės. No-
rintieji jas pirkti, prašomi siųsti pasiūly-
mus sekančiu adresu: Ernest Marchant &
Son, Solicitors 102 Queensway, Bletchley,
Bucks.

LONDONAS

PRIE SOVIETŲ AMBASADOS VARTU

Gruodžio 11 d., nepaisant šaltoko oro,
prie Sov. S-gos ambasados buvo susirinkę
nemažas įvairių tautybių žmonių būrys.
Tai buvo krikščionių protestas prieš tikė-
jimo persekiojimą Sov. Sąjungoje. Jį su-
ruošė Council of the European Liaison
Group ir National Association for Free-
dom žmogaus teisių deklaracijos 18-kos
metų sukakties proga.

Dalyviai paliko prie Sov. ambasados
bibliją ir sąrašą 600 religijos kalinių (į vi-
dų nebuvo įleisti). Nuorašas šito sąrašo
paliktas saugoti St. Paul's katedroje.

BBC radijas, plačiai atpasakojęs dele-
gacijos apsilankymą prie Sovietų ambas-
dos durų, mini lordo Soper pareiškimą,
kuriame sakoma, kad Sov. Sąjungos am-
basadorius esąs pasižadėjęs vėliau priimti
specialią delegaciją.

NAUJŲJŲ 1977 METŲ SUTIKIMAS

Sporto ir Socialinis klubas gruodžio 31
d. rengia Naujųjų Metų sutikimą klubo sa-
lėje, 345A Victoria Park Road, E9.

Pradžią 9.00 val. iki 3 val. ryto.

Veiks baras ir užkandžiai su lietuviš-
kais karštais valgiais.

Bilietai gaunami pas valdybos narius.

Sporto ir Socialinis klubas bus uždarys
visą Kūčių dieną. Kitomis dienomis
veiks normaliomis savaitgalio valandomis.

PAMALDOS LIETUVIŲ BAZNYČIOJE

Kalėdų naktį, kaip ir visuomet, bus šven-
tėlių šv. Mišios 24 val. Kalėdų dieną šv.
Mišios 9 ir 11 val.

Naujų metų dieną (Anglijoje neprivalo-
ma šventė) šv. Mišios bus 11 val.

MIRĖ ADOMAS LICKUS

Gruodžio 8 d. ankstybą rytą mirė Ado-
mas Lickus, 91 metų, gyv. Stoke Newing-
ton (Londono). Vėlonis kiles iš Leliūnų.
Liko našlė Ona, du sūnūs (vienas Australi-
joje) ir dvi dukterys: Marija Lenkaitienė
ir Elena Morkuvienė. A. a. Lickus at-
vyko į Angliją 1912 m., buvo uolus bažny-
tinėje lietuviškoje veikloje, ramaus būdo
ir visų gerbiamas.

Laidotuvės iš Lietuvių bažnyčios gruo-
džio 14 d. 10 val.

MANCHESTERIS

PARENGIMAI

Kalėdų eglutė

Manchesterio Lietuvių Skautų Tėvų k-
tas gruodžio 18 d. 4 val. p. p. rengia
M. L. S. klube klubo narių vaikams Ka-
lėdų eglutę. Atvyks Kalėdų senelis ir vai-
kus apdovanos dovanėlėmis. Skautai at-

liks programą. Po programos vaikams ir
motinoms bus arbata.

Visus klubo narius kviečiame su savo
jaunamečiais vaikais atvykti į rengiamą
eglutę ir kelias valandas praleisti klube.

Skautų Tėvų K-tas

Naujųjų Metų sutikimas

L. K. V. S-gos „RAMOVĖS“ Manches-
terio skyrius gruodžio 31 d., vakare, ren-
gia M. L. S. klube „Naujųjų Metų suti-
kimą. Norintieji gali atsinešti savo maisto.
Vėliau maitins klubas. Kadangi N. Metų
sutikimas klube darosi vis populiarnesnis,
tikima, kad žmonių ir šiais metais susi-
rinks daug. Kviečiame tautiečius N. Me-
tus sutikti klube.

Ramovėnų valdyba

Klubo narių susirinkimas

Manchesterio Liet. Soc. klubo valdyba
šaukia 1977 m. sausio 9 d., sekmadienį, 3
val. p. p. visuotinį savo narių susirinkimą,
kuriame klubo valdyba padarys savo veik-
los pranešimą ir bus renkama nauja val-
dyba. Ee to, bus sudaromas veiklos plan-
as ateinančioms metams.

Kvorumui nesusirinkus laiku, susirin-
kimas bus atidėtas vienai valandai, o po
to bus prarastas, neatsižvelgiant į susirin-
kusių narių skaičių.

Kviečiame visus narius susirinkime da-
lyvauti.

Klubo valdyba

RODYS FILMŲ

L. F. R. vienetas gruodžio 28 d. rodys
Manchesterio Liet. Soc. klube filmą iš lie-
tuvų kultūrinio gyvenimo. Rodys du kar-
tus: pirmą kartą nuo 6-7 val., antrą — nuo
8-9 val. vak.

L. F. R. Vienetas

Kalėdiniai šokiai

Kalėdų antrą dieną klube bus tradici-
niai šokiai. Prašome visus atvykti pasi-
šokti.

Klubo valdyba

O. DAINAUSKIENĖS SUKAKTIS

Lapkričio 16 d. M. L. M. Ratelio „RŪ-
TOS“ narė O. Dainauskienė sulaukė 70 m.
amžiaus. Ta proga lapkričio 27 d. Ratelio
„RŪTA“ narės jai surengė M. L. S. klube
pobūvį-balių, kuriame dalyvavo apie 30
žmonių.

Pobūvį atidarė Ratelio sekretorė A.
Podvoiskienė. Įžanginį žodį tarė M. L. M.
Ratelio „RŪTOS“ pirm. B. Barauskienė.
Ji pasveikino jubilatę šios sukakties pro-
ga ir palinkėjo sulaukti kitų 70 m. Ją dar
sveikino ir gražios kloties palinkėjo Š. A.
L. Biuletenio vardu jo administratorius L.
Puras, Skautų Tėvų k-to pirm. V. Kups-
tytis ir M. L. M. Ratelio „RŪTOS“ vardu
E. Murauskienė.

A. Podvoiskienė jubilatę įteikė simbo-
linę dovaną — kambarinę gėlę ir kitų do-
vanų. O. Dainauskienė padėkojo rūtie-
tiams už jos garbei surengtą pagerbimą ir
dovanas.

Reikia pažymėti, kad O. Dainauskienė
yra dosni aukotoja ir rėmėja skautų, Š. A.
L. Biuletenio ir kitų lietuviškų dalykų. Už
tai ji yra visų gerbiama ir mylima.

Pobūvis buvo pajaukintas linksmu sa-
mojumi ir dainomis, kurias pravedė D.
Dainauskas.

Pobūvį nufilmavo ir įreikdavo L. F.
R. vieneto darbuotojai J. Verbickas ir J.
Podvoiskis, padėjo K. Steponavičius.

Rūtielėms tenka pagyrimas ir pagarba
už tai, kad jos sugebėjo gražiai pagerbti
savo narę ir pirmąją šio Ratelio pirminin-
kę, sulaukusią 70 metų.

Šios gražios sukakties proga visi sveiki-
name O. Dainauskienę ir kartu linkime il-
go amžiaus, geros sveikatos ir saulėtų die-
nų tolimesniame gyvenime.

A. P-kis

BIRMINGHAMAS

APYGARDOS POSEDIS

DBLS Vidurinės Anglijos skyrių valdy-
bų narių posėdis įvyko 1976 m. lapkričio
28 d. Brminghame. Dalyvavo Glouceste-
rio, Wolverhamptono ir Birminghamo sky-
rių atstovai. Coventrio skyriaus atstovai
neatvyko, bet pasižadėjo vykdyti posėdžio
nutarimus. Posėdžio tkslas buvo paruošti
ateinančių metų laikotarpiui skyrių veik-
los programą.

Dėl ekonominės krizės ir vis mažėjan-
tų narių skaičių, ateinančiais metais nutar-
ta organizuoti tik du kartus stambesnio
masto paruošimus — Gloucesterio ir Wol-
verhamptone. Vasario 16 d. minėjimui siū-
lyta paraginti narius vykti į Nottinghamą.
Ekskursijų organizavimo reikalus sunkė-
ja, nes vis mažiau ir mažiau atsiranda no-
rinčių vykti. Kai kuriais atvejais nutarta
bandyti ekskursijas organizuoti dviems
skyriams kartu. Kaip ir praėjusiais me-
tais skyriams palikta laisvė organizuoti

vietinio pobūdžio pasilinksminimus, tik su
sąlyga, kad tokių paruošimų datos būtų
skirtingos apygardos ribose. Apie vietinio
pobūdžio paruošimus skyriaus valdybos
įpareigoja pranešti kitiems skyriams, pra-
šant apie tai painformuoti skyriaus susi-
rinkimuose savuosius narius.

Sekančio saskrydžio data dar nenuma-
tyta, todėl šiuo reikalu buvo prisiminta
tik apie praėjusių metų saskrydį Lon-
done. Iš tuo reikalu pareiktų nuomonių
tenka daryti išvadą, kad saskrydis buvo
nesėkmingas ir vargu ar vertas dėmesio.
Ateities saskrydžiai turėtų būti ruošiami
su daug platesne programa, pradedant pa-
maldomis, aplankant muziejus, bendra ar-
batele ir kt.

Pagaliau buvo pageidauta kvieisti į Vi-
durio Anglijos veiklą įsijungti Stoke-on-
Trent ir Nottinghamo skyrius. Gaila, ne-
buvo paminėti Derby, Leicesterio ir Ket-
teringo skyriai. Iš pasisakymų atrodo,
gali būti problema su Nottinghamo sky-
riumi. Šis skyrius, būdamas vienas iš
skaitlingiausių, vargu ar panorėtų paklus-
ti bendriems nutarimams. Be kito, buvo
prisiminta Sodyba, L. Namų b-vė bei jos
likimas ir, berods, Centro valdyba. Tei-
giama įvertinta Sodyba ir jos dabartinė
vadovybė. Ypatingai Sodyba sužavėti
Wolverhamptono skyriaus atstovai. Posė-
dyje dalyvavo 10 atstovų, ir, tikiau, visi li-
ko dėkingi E. Linkevičienėi, kuri nepagai-
lėjo laiko, išlaikyti ir vargo, vaišindama
svečius užkandžiais ir kava.

P. D.

KETTERINGAS

PADĖKA

Reiškiu širdingą viešą padėką kun. S.
Matuliui už sveikinimą 80-ties metų su-
kakties proga ir už šventišką palaimini-
mą.

J. Liobė

Boltonas

LIETUVISKAS POBŪVIS

ĮBoltoniškiai lapkričio 24 d. vėl buvo su-
sirinke padaryti paskutinius pasiruošimus
pirmam lietuvių pobūviui Boltone. Buvo
sutarata pobūvį padaryti antrąją Kalėdų
dieną (gruodžio 26), 7 val. vakaro Bolto-
no ukrainiečių klube.

Maistą prižadėjo paruošti ponios Pau-
liukonienė ir Keturakienė (kaina 1 sv.).
Boltono lietuviai laukia progos šventes
praleisti savame ratelyje.

GLOUCESTERIS

KALĖDŲ EGLUTĖ

DBLS Gloucesterio skyrius, susitaręs su
tėvais, rengia vaikams Kalėdų eglutę. Ji
įvyks sausio 15 d. 6 val. vakare, 37 Mid-
land Rd., ukrainiečių klube.

Kalėdų senelis pasirūpins mažaisiais,
bus ir meninė dalis. Po programos visi
vaikučiai bus pavaišinti, o vėliau bus mu-
zika ir šokiai visiems — jauniems, ma-
žiesiems ir seniems. Veiks baras iki 11.30
val.

Nuoširdžiai prašome visus ir iš visur
dalyvauti. Laukiame!

SUSIRINKIMAS

DBLS Gloucesterio skyrius prašo visus
narius ir tautiečius susirinkti į ukrainie-
čių klubą gruodžio 18 d. (šeštadienį) 7
val. vakaro. Bus pasitarimas visais eina-
maisiais reikalais.

Skyriaus valdyba

NOTTINGHAMAS

VAIKŲ EGLUTĖ

Gruodžio 27 d. 6 val. p. p. (pirmadienį)
ukrainiečių klubo salėje, 30 Bentnick Rd.
rengiama vaikams eglutė. Atsilankys Ka-
lėdų senelis su dovanėlėmis vaikučiams.
Prašome atvykti punktualiai.

Vėliau toje pat salėje 8 val. bus kalėdi-
nis pasilinksminimas — šokiai visiems.
Bus gera muzika, ir alaus su puta.

Kviečiame visus su svečiais gausiai at-
silankyti.

Skyriaus valdyba

BRADFORDAS

KALĖDOS IR NAUJIEJI METAI

1. Bendros Kūčios gruodžio 24 d. Pra-
džia 7.30 v. v. Kiekvienas dalyvaujantis
moka 2 sv. 50 p. Registruoja J. Adamonis.
Prašoma kaip galima anksčiau užsirašyti.

2. Vėlyvosios Bernelių Mišios tuojuo po
Kūčių vakarienės klubo salėje. Ačiū kun.
J. Kuzmickiui, šios pamaldos jau yra gra-
ži ir sekminga tradicija.

3. Tradicinę dovanėlę gaus visi klubo
nariai, rėmėjai ir svečiai, apsilankę klube
gruodžio 25 d., šeštadienį.

4. Vaikų eglutė gruodžio 27 d., pirmadienį,
7 val. vakaro.

5. Šokiai tai pat pirmadienį 8 val. vak.
6. Naujų metų sutikimas ir šokiai gruo-
džio 31 d. Bus gera muzika. Baro atida-
rymo laikas prailgintas gruodžio 24, 27 ir
31 d.

Maloniai kviečiami visi klubo nariai,
rėmėjai ir svečiai šventės linksmiai pra-
leisti klube.

Vyčio klubo valdyba

PRANCŪZIJA

KUNIGO PETROŠIAUS 25 METŲ KUNIGYSTĖS JUBILIEJUS

Lapkričio 7 d. Prancūzijos lietuviai ir
svečiai iš JAV, Kanados ir Švedijos susi-
rinko „Dames des Sacrés-Coeurs et de
l'Adoration perpétuelle“ vienuolyne. Šia-
me vienuolyne yra ir lietuvių vienuo-
lių, kurios mielai prisideda prie lietuviškų
parengimų.

Šventė prasidėjo iškilmingomis mišio-
mis, kurias atnašavo kun. J. Petrošius su
tėvu Gilbert, atstovaujančiu Paryžiaus ar-
kivyskupijai, su tėvu Ponthieu, šv. Pau-
liaus parapijos klebonu, kuriai priklauso
kun. J. Petrošius.

Ričardas Daunoras, Vilniaus Operos so-
listas, neseniai paprašęs politinio prie-
globsčio Prancūzijoje, mišių metu pagie-
dojo Maironio Apsaugok Aukščiausias
(muz. Sasnausko) ir ištrauką iš Bach'o
Magnificat. Vargonais grojo Algis Drau-
gelis, iš Los Angeles, JAV, kuris šiuo me-
tu gilina muzikos studijas Paryžiuje.

Po mišių visi susirinko į salę, kur buvo
toliau tęsiama programa. Jubilatai svei-
kino raštu Europos lietuvių vyskupas
Deksnyš, Paryžiaus arkivyskupas kardi-
nolas Marty, buvusieji Paryžiaus lietuvių
misijos direktoriai: kun. J. Kubilius S. J.
ir kun. P. Jucevičius, abu dabar Montrea-
lyje, Kanadoje, Lietuvos Diplomatijos Še-
fas ministeris Stasys Lozoraitis iš Romos,
ministeris S. Bačkis iš Vašingtono, ir Sta-
sys Lozoraitis jr., Lietuvos atstovas prie
Šv. Sosto.

Paryžiečių vardu sveikino pulk. Lans-
koronskis, R. Bačkis, Prancūzijos Lietuvių
Tarybos pirmininkas ir studentas C. Mon-
žys jaunimo vardu. Jie apibūdino kun.
Petrošiaus veiklą ir išreiškė jam padėką
už jo didelį pasišventimą religiniame bei
tautiniame darbe. Monsignoras Ramondot,
buvęs Prancūzijos užsieniečių sielovados
direktorius, apibūdino kun. Petrošiaus
veiklą, kuri prancūzų tarpe yra plačiai ži-
noma ir vertinama.

Po sveikinimų dainavo Ričardas Dauno-
ras, akomponavo pianinu ir smuiku Algis
Draugelis. Šventė baigėsi vaišėmis. Susi-
rinkusieji linkėjo daug laimingų ir dar-
bingų metų savo klebonui.

Kunigas J. Petrošius gimė 1921 m. Reis-
tų kaime, Tauragės aps. Gimnaziją lankė
Švėičiūnų ir Tauragėje. Įstojo Telšių ku-
nigų seminarijon 1942 m., kurią turėjo ap-
leisti, rusams okupuojant Lietuvą. Pasi-
traukęs į vakarus, toliau tęsė teologijos
studijas ir jas baigė Strasburge, Prancū-
zijoje. Kunigų įšventintas 1951 m. liepos
16 d. Nuo 1951 iki 1955 metų kun. J. Pe-
trošius buvo lietuvių kapelionu Prancūzi-
joje, Alsace. Nuo 1955 m. persikėlė Pary-
žiui ir yra Prancūzijos lietuvių katalikų
misijos vadovas. Jau keli metai jis rūpi-
nasi ir Belgijos, Olandijos ir Luxemburgo
lietuvių sielovada. Kun. J. Petrošius yra
Prancūzijos Lietuvių Bendruomenės pir-
mininkas.

Žibutė Klimienė

VOKIETIJA

ADVENTO ŠVENTĖ GAGGENAU MIESTE

Susitaręs su Marta Kuršiene (klaipėdiš-
kė — gimusi Pukytė — ir atvykusi 1959
m. iš Kadų kaimo, Plikių parapijos),
kun. diak. Fr. Skėrys raštu kvietė visus
savo parapijiečius iš Gaggenau, Rastatt ir
aplinkinių ir pamaldas ir advento šventę į
M. Kuršienės privatų butą š. m. lapkričio
2 d. Pirmą kartą lietuviškos pamaldos bu-
vo laikomos Gaggenau mieste. Šiame
mieste gyvena tik keturios šeimos iš Lie-
tuvos ar iš Klaipėdos krašto. Susirinko 20
žmonių su viršum, žinoma, didžiausia da-
limi iš Rastatto. Pamaldų metu buvo gie-
damos adventiškos giesmės. Kun. diak. Fr.
Skėrys savo pamokslė pagraudeno visus,
kad dabar yra tam tikra žmonijos krizė ir
apsisprendimo laikas.

Atšventėm ir šv. Vakariene, kurioje da-
lyvavo 7 asmenys.

Po pamaldų įvyko advento šventė su
kavute. Ponios sunėšė tiek daug pyragų,
kad būtume galėję dvigubai daugiau pa-
vaišinti. Tikrai krikščioniškai ir kultūrin-
gai praleidome visą sekmadienio popietę.

Kun. diak. Fr. Skėrys nuoširdžiai padė-
kojo M. Kuršienei, kad jos bute galėjo lai-
kyti pamaldas ir su jų dalyviais atšvesti
advento šventę. Taip pat jis padėkojo po-
nionms, kurios prisidėjo pyragais, kava ir
kitais dalykais prie advento šventės pra-
turtinimo. Kadangi kun. diak. Fr. Skėrys
šiais metais nebesilankys šioje parapijo-
je, jis visiems palinkėjo palaimintų Ka-
lėdų švenčių ir laimingų bei sėkmingų
naujųjų 1977 metų.

Dalyvis

EVANGELIKŲ MOKINIŲ ADVENTO ŠVENTĖ

Šiais metais tradicinė evangelikų moki-
nių šventė įvyko šeštadienį, lapkričio 27
d., Vasario 16 gimnazijos valgykloje. Šven-
tė pradėta „Štai ateina Viešpats tavo“
giesme. Po to kalbėjo kun. diak. Fr. Skė-
rys maldą ir skaitė evangeliją (Luko 17,
20-30). Pamoksle kun. diak. Fr. Skėrys
kalbėjo apie adventą. Advento laiko rim-
toji dalis — mes esame dar ne pasiruošę.
Ir asmeniškai, ir bendruomeniškai, ir kaip
bažnyčia. Adventas mus kviečia apsispre-
sti, priimti Kristų. Kristus stovi prie mūsų

durų ir beldžiasi. Mes turime jį kvieisti į
vidų, išleisti iš mūsų širdį. Visi kartu po
pamokslą sukalbjo „Tėve mūsų“.

Padėkojus Viešpačiui už valgius, buvo
vašinamasi kava, arbata ir kelių rūšių
pyragais. Baigus valgyti, sugiedota giesmė
„Širdie, pameks visus niekus“. Po to kun.
diak. Fr. Skėrys visus susirinkusius nuo-
širdžiai pasveikino Evangelikų Jaunimo
Ratelio vardu, paminėdamas, kad šioji
šventė yra jubiliejinė — penkioliktąji.
Ypatingai jis pasveikino skautų atstovą
mok. R. Valiūną, skaučių atstovę mok. B.
Girskytę, ateitininkų atstovę mok. L. Re-
kašūtę, Pabaltiečių Krikščionių Studentų
Sąjungos atstovą P. Veršelį, gimnazijos
mokinių komitetą pirmininką ir pavaduo-
toją mok. J. Margį ir mok. E. Gorskytę,
gimnazijos ūkvedį A. Veršelį, VLB valdy-
bos išdininą J. Lukošį, bendrabučio vedė-
ją M. Saulaitytę ir visus kitus svečius.
Po to gimnazijos mergaičių chorėlis pa-
giedojo keturias giesmes. Chorėlį sudaro
vadovė I. Mičiulytė ir K. Langytė, Z. Dap-
kutė, I. Šližytė, L. Valiūnaitė, L. Rekašū-
tė ir J. Patraitė.

Savo užbaigos žodyje kun. diak. Fr. Skė-
rys labai dėkojo chorėliui už gražiai su-
giedotas giesmes. Po to jis padėkojo vi-
šiesiems, kurie prisidėjo prie šventės paruo-
šimo ir mokiniams bei svečiams už atsi-
lankymą. Šventė baigta giesme „O
džiaugsminga, išganinga“.

(avpv)

ŠVEICARIJA

PASIRODĖ „VILTIS“

Moteryų susivienijimo (šveicarių) susi-
rinkimo rūmuose, Waedenswil mieste
(Zue richo kantonas) įvyko J. Stasiulienės
tautinės š